ល្បងសិក្សាសត្រាច្បាប់ចិន

ដោយ

សាស្ត្រាចារ្យ ឃីងហុកឌី

សត្រាច្បាប់ចិន សរសេរតាមអក្ខរាវិរុទ្ធទំនើប

« នេះសត្រាច្បាប់ចិន ។

១- កូនអើយចូលស្តាប់	ទៀរនឹងប្រាយប្រាប់	ចូលបាស្តាប់ហោង
កូនយកចានទាប	យកចានកន្ទោង	ដួសបបរហោង
នឹងរកជះពឹង[1]ៗ		
២- ជះពឹងរួចហើយ	អ្នកមាសទៀរ[2]ហើយ	រួសរាល់វិលវឹង
យកភ្លើងដុតផ្ទាំង	ដុះហុន(?)បើនឹង	បាយទៀរវិលវឹង
ឆាប់ឡើងវៃៗ ។		
៣- ថាបើបាយឆៅ	កុំជះពឹងទៅ	ថាឈឺបាំងសែ[3]
ហើមពោះត្រអុល	ខ្យល់(-)ខ្វាំងក្រៃ[4]	ផោមព្រួតបាំងក្ហួយ[5]
ស្អុយអស់អ្នកផង។		
៤- ដើរត្រង់ណាផ្លូវ	កូនកុំដើរទៅ	បាំងសែឡើយហោង
គេជេរផ្តាសា	លន់ៗកង់ៗ	កើតពាក្យសៅហ្មង

[1] ជះពឹង(ចិន) : ស៊ីបាយ ; ជះមួយ(ចិន) : ស៊ីបបរ ។

[2] ទៀរ (ចិន) : មា (ប្តីម្តាយមីងខាងម្តាយ), ក្នុងន័យទូលាយ សម្គាល់ ឪពុក,បិតា ។

[3] បាំងសែ=ដុះអាចម៍. សែ=អាចម៍, បាំង=អង្គុយ, ទំ។

[4] ឃ្លានេះខ្វះមួយព្យាង្គ។

[5] បាំងក្ហួយ (ចិន) : ផោម ។

ជ្សិតតែបាំងសែ ។		
៥- បើកូនឈឺនោម	ឈឺពោះឈឺផោម	ក្រោកលើងឲ្យវៃ
កុំសម្ងំនៅ	ជាលេចបាំងសែ	គេខ្លើមពេកក្រៃ
អួចយះខាកថ្ងើយ ។		
៦- បើឈឺក្បាលសែ[6]	តឹងពោះតឹងផ្ទៃ	កូនកុំតោះតើយ
ទៅរកចន្ទោះ	បាំងសែឲ្យហើយ	នៅថ្ងៃព្រងើយ
វាលេចបណ្ដូលសែ ។		
៧- កូនស្ងួនសង្វារ	ស្រេចស្រួលត្រអាល	រត់លេងសប្បាយបៃ
ទៀរនឹងតាក់ផ្សារ	ធ្វើការអ្វីៗ	ចិញ្ចឹមជីវី
ជីវិតសព្វថ្ងៃ ។		
៨- កូនអើយចូរស្ដាប់	ទៀរទូន្មានគាប់	ចង់អស់សេចក្ដី
ទាំងជុះទាំងនោម	ទាំងផោមបាំងកួយ	ជះពឹងជះជួយ[7]
ទៀរអ្នកប្រដៅ ។		
៩- កូនក្មេងសេចក្ដី	ពុំទាន់ដឹងអ្វី	ភាសាពាក់ជ្រៅ
ស្ដាប់ទៀរថ្ងាថ្លៃង	ទូន្មានបុត្រពៅ	នេះច្បាប់ចិនចៅ
មកនៅស្រុកខ្មែរ ។		
១០- ខ្លួនបាធំហើយ	អ្នកមាសទៀរអើយ	កុំធ្វើតែលវៃល
ដូចកាលនៅក្មេង	ជុះដាក់កន្ទេល	មាសធំឡើងក្រៃល
ដឹងក្ដីហើយណា ។		
១១- ផៅសេ(?)[8]ចូលស្ដាប់	អស់ភាសាសព្វ	បិតំបិតា
បើនឹងរកធី	ចេញជួញក្ដីណា	កូនមាសពុំងា

[6] ក្បាលអាចម៍

[7] ជះជួយ(ចិន) : ផឹកទឹកៗ ជះជីវ (ចិន) = ផឹកស្រា

[8] កូនអាពុក(?)

ស្តាប់ទៀរប្រដៅ ។		
១២- កុំកូនឃុន[9]ពេក	សម្ងំដេកផ្អែក	លក់សំកុកនៅ
ដោះឡើងពីព្រឹក	រឭកណាចៅ	កុំដំងើចនៅ
ក្រោកឡើងម្ទឹម្ទា ។		
១៣- កំលេងបៀប៉ោ	បាញ់កាស[10]បោះធួរ	អ្នកណានាងណា
កុំជក់អាភៀន	កុំរៀនផឹកស្រា	វាអបក[11]
មុខម្តាយអាពុក។		
១៤- រៀនគិតរៀនជួញ	ចំណេញជំនួញ	វានឹងបានសុខ
ទិញចូលលក់ចេញ	ចំណេញទៅមុខ	បើថោកកូនទុក
បានថ្លៃលក់ទៅ ។		
១៥- កុំកូនបុត្រភ្ញា	បង្អង់ឡើយណា	វានឹងសាសៅ
អសារគំនិត	កូនគិតឲ្យជ្រៅ	កូនកុំដើរទៅ
បោះកៅ[12]វេះវេ ។		
១៦- មិនបានយល់កៅ	បូកឆ្នូតខោអាវ	នូវលានជៀរទៀរ (?)
នៅតែពងពីរ	ស្ថិតស្ថេរក្រោមមេ	គេទារមិនល្ហែ
តេងតាងអាត្មា ។		

[9] ខ្ជិល (?)

[10] របិយវត្ថុសម្រាប់ចាយមានសណ្ឋានមូលប្រហោងកណ្តាល៤ជ្រុងធ្វើដោយស្ពាន់, ទង់ដែង, សាំង្កសី, មកពីស្រុកចិន ឬ ស្រុកអណ្ណាម, សព្វថ្ងៃក្នុងដែនកម្ពុជាលែងប្រើរូបិយវត្ថុនេះតាំងពីមានសេន។ វចនានុក្រមខ្មែរ, ទំព័រ៣៧។

[11] ក្នុងសត្រាចារថា « អព្វបក » គឺ មកពី បាលី សំស្ក្រឹត « **អបក** » មានន័យថា « ឈ្នះ, មិនចាញ់« តែខ្មែរប្រជាប្រិយឱ្យនិយមន័យផ្ទុយទៅវិញ បានសេចក្តីថា »ចាញ់, អាប់ឱន « ទៅវិញ។ ទីនេះមានន័យ អាប់ឱន មុខមាត់អាពុកម្តាយ។ល។

[12] កៅ(ចិន) : ៩ គឺឈ្មោះល្បែងចិន ដែលមានរូប៩ ហើយនិងមានរូប៣ទៀតគឺ កម្ញោះ (Valet) ក្រមុំ (Reine)និងស្តេច(អុង, Roi) ហើយធំជាងគេគឺ អាត(As) ។

១៧- ដូចឃ្មុំឥតមេ	នៅតែខ្លួនទេ	សំបុកនៅវាល
គេពុំទុកឡើយ	គ្រែងខ្វចអសារ	គេចាប់សង្ក្រារ
ចាប់កូនប្រពន្ធ ។		
១៨- មាសប្រាក់ពុំគង់	ដោះចង់ដោះទៃ[13]	បង់អស់ទុនរុន
ថែមទាំងដើមទុន	វារីងច្រើនស៊ុន	ស្រេកកៅម្ដងទៀត
-------- ។		
១៩- បើកូនកល្យាណ	កូនខំរុករៀន	គុង្គានលេងទៀត
វារីងតែលង់	សូន្យសុងបង់សៀត	ស្រែកកៅម្ដងទៀត
តសសែ(?)ក្សយមនី(?) ។		
២០- បើកូនមិនលះ	ប៉ោបៀស្រឡះ	ធ្លាក់ជាខ្ញុំគេ
គេប្រើសព្វថ្ងៃ	ឥតបីមានល្ហែ	បទតែអាបៀ
ប៉ោឲ្យបង់កេរ ។		
២១- អាប់មុខអាប់មាត់	សន្តានញាតិរតន៍	សម្បត្តិពុំសួរ
បទតែអាប៉ោ	បង់កាស[14]បង់កេរ	ញាតិសាច់ចិនខ្មែរ
គេពុំរាប់មុខ ។		
២២- កូនរៀនជួញវិញ	ជំនួញចំណេញ	នោះមហាបានសុខ
សារពើទំនិញ	ក្រវាញកុយក្ដុក	បើល្អអាក្រក់
សុខតាមថ្ងៃវា ។		
២៣- នោះវាប្រសើដ្ឋ	ផ្សេរផ្សំបណ្ដើរ	បណ្ដាំផ្សំគ្នា

[13] ចង់រាង់វែងធ្វើដោយសំពត់មានមាត់ពីរសម្រាប់ច្រកអ្វីៗហើយចងមាត់ភ្ជាប់គ្នាស្រាយបាន។ វចនានុក្រមខ្មែរ, ទំព័រ ៤៥៤។

[14] រូបិយវត្ថុសម្រាប់ចាយមានសណ្ឋានមូលប្រហោងកណ្ដាល៤ជ្រុងធ្វើដោយស្ពាន់, ទង់ដែង, សាំង្កសី, មកពីស្រុកចិន ឬ ស្រុកអណ្ណាម, សព្វថ្ងៃក្នុងដែនកម្ពុជាលែងប្រើរូបិយវត្ថុនេះតាំងពីមានសេន។ វចនានុក្រមខ្មែរ, ទំព័រ៣៧។

សម្បត្តិសម្បូរ	ឥស្សូរសក្តា	ចិនខ្មែរចាមជ្វា
មូលមកសព្វថ្ងៃ ។		
២៤- បើមានគេមក	អ្នកមាសអេរក	យកហិបម្ហូស្វា
ទោះបីចិនខ្មែរ	បារាំងលន្ទា[15]	ហៅគេធីស្វា
លៃជះលៅហៀក[16]		
២៥- គេឡើងមកដល់	ធ្វើចិត្តឲ្យស្គាល់	ស្រដីខ្សិបខ្សៀវ
កុំពាក្យបោកបោះ	ខ្នុរខ្នាស់កញ្ច្រៀវ	ស្រដីនឹងក្មៀវ
ពាក្យឲ្យចរចា ។		
២៦- គេដើរមកសួរ	មករកទិញដូរ	អ្វីៗក្តីណា
ពុំលក់ពុំឲ្យ	ធ្វើចិត្តឲ្យជា	កុំកួនពំផា
ស្រដីបោកបោះ ។		
២៧- គេនឹងរៀងចាល	នឹងកូនសង្សារ	ពាក្យរឹងសុរោះ[17]
គេនឹងរុញរា	ពាក្យថាឥតមោះ	វានឹងសូន្យសោះ
អសារទាមទេរ ។		
២៨- ឥតគេស្រណោះ	ឥតគេអាឡោះ	អាល័យស្នាលស្នេហ៍
ស្និទ្ធស្នាលមេត្រី	១នៃឥតឯ	ណានិងត្រូវគេ
តូច១ឥតសុខ ។		
២៩- បៀបោនោះនៃ	ចំណេញមួយថ្ងៃ	១ពាន់សែនទុក្ខ
ពុំដែលនឹងបាន	សម្រាន្តសាន្តសុខ	ទុកកេរទៅមុខ
ឲ្យកូនប្រពន្ធ ។		
៣០- រឺឯបៀប៉ោ	១ស្ទឹងចូលមក៍	ទុកស្មើភ្លើងស្កន

[15] ជនជាតិ ហល់ឡង់ (Hollandais).

[16] ជះលៅហៀក(ចិន) : ស៊ីម្ហូ ; (លៅ : ម្ហូ ; ហៀក : ស៊ិក) ។

[17] ក្លាយមកពីពាក្យអសុរោះ គឺមកពីបាលី អសុរ => អសុរោ => អសុរោះ

ចូលឆេះដល់ដាល	ពេលពាលជីពជន្ម	រលាយបាត់ធន
នូវផេះចង្ក្រាន ។		
៣១- គ្មានគេនឹងមើល	មកមុខ(?)ផ្ទះដាន	មានតែមាន់ទា
ផ្តែផ្កាពាសពាន	ផ្តែវារៀបចាន	ផ្ទាំងបាយសម្ងំ
---------- [18]		
៣២- ពាក្យទៀរសេចគ្រេច	ទូន្មានសម្រេច	ច្បាប់ពីចិនមក
ឲ្យគិតឲ្យយល់	យោបល់រិះរេ	ច្បាប់នេះកម្រ
ស្រុកខ្មែរនេះគ្មាន។		
៣៣- មាសទៀរអើយចាំ	ពាក្យពេជចន៍បណ្តាំ	ចាំណាអ្នកណា
អ្នកមាសកល្យាណ	អីល្បែងបៀបោ	កាសធួរប៉ុន្មាន
ចាំទុកក្នុងប្រាណ	កុំភ្លេចឡើយនៃ ។[19]	
៣៤- មាសទៀរ[20]អើយពៅ	ថាបើកូនចៅ	មានខ្ញុំប្រុសស្រី
ឲ្យគន់មើលចិត្ត	គំនិតវានៃ	ខ្ញុំណាគាប់ចៃ
ដឹងអស់ដឹងគង់ ។		
៣៥- ឲ្យវាដាក់ទុក	ឲ្យធីឲ្យបុក	ឲ្យមើលក្រីក្រ
ចៃធីចៃធួន(?)ស្តាន	ខាតបាត់កុំយក៍	វាដឹងក្រីក្រ
ដឹងអស់ដឹងគង់ ។		
៣៦- ចិញ្ចឹមជ្រូកទា	អាសី[21]នោះណា	រ័ក្សាក្រោលទ្រុង
មើលឲ្យចំណី	កុំចោលបោះបង់	មើលក្រោលមើលទ្រុង
រ័ក្សាសព្វថ្ងៃ ។		

[18] ខ្វះកំណាព្យមួយឃ្លា ។

[19] វគ្គនេះលើស១ ឃ្លា ។

[20] សរសេរ « ទារ » យើងកែជា « ទៀរ » វិញ ដើម្បីឱ្យមានឯកភាព ។

[21] អាសី ប្រហែលពាក្យ ឫស្សី (?) ដែលគេយកធ្វើទ្រុង ឬ ក្រោលមាន់ទា ។ល។

៣៧- កលមួយសោតណា	ចិញ្ចឹមខ្លែធ្លា	កៅជៀវ[22] ប្រក្រតី
ឆ្មាតែងសុកម	ផ្គួលសួស្តី	កៅដេកនៅដី
តែងចាំធនធាន ។		
៣៨- ក្រែងមានមនុស្សម្នា	ចោរកាចឫស្សា	វាព្រុសកង់សៀន[23]
កូននឹងបានដឹង	ដំណឹងដោយដាន	ចោរចូលពុំបាន
ញញើតថយទៅ ។		
៣៩- មួយសោតកាលបើ	ទ្រព្យធនសារពើ	ទោះបីក្នុងក្រៅ
កូនរើសទុកដាក់	រៀបដោយលំនៅ	ផ្តូផ្តាប់ណាចៅ
រៀបទុកឲ្យហោរ[24] ។		
៤០- ឆ្នាំងបាយសម្ល	ទុកដាក់ឲ្យហោរ[25]	ដោយលំនៅវា
ហុងជ្រូកទាស្ងោរ	គ្របព្យួរឲ្យជា	ប្រយ័ត្នខ្លែធ្លា
ពានពាំជះហុង ។		
៤១- ទៀរនឹងឧបមា	ប្រដូចគង្គា	ជ្រោថ្វាឧដុង្គ
ត្រីតែងពឹងពាក់	សម្នាក់នៅក្នុង	ជ្បិតមានអន្ទុង
ត្រជាក់សប្បាយ ។		
៤២- ទឹកវាក់សោតក្តៅ	ត្រីពឹងតែងនៅ	ក្រហល់ក្រហាយ
ស្អុះចេញរចល់	ទៅទីស្ថានឆ្ងាយ	បឹងសោនៅអាយ
ទឹកស្ងាត់សូន្យសុង ។		
៤៣- កុំធ្វើចិត្តក្តៅ	ដេរពោលកូនចៅ	វាយប្រពន្ធកូន

[22] កៅ(ចិន) : ខ្លែ ; ជៀវ(ចិន) : ឆ្មា ។ មានន័យថា « ខ្លែធ្លា » ផ្ទួននឹងពាក្យខ្មែរខាងមុខ ។

[23] ឮសូរខ្លាំង(?)

[24] ហោរនេះជាពាក្យចិន មានន័យថា « ល្អ » ។

[25] ហោរ (ចិន) : ល្អ មានរបៀបរៀបរយ ។

វាយខ្ញុំកំដរ	វាយរត់ប្រពូន	ខឹងដេរផ្ទួនៗ
លេនបួរស្វាន្ទោះ(?) ។		
៤៤- ធ្វើការប៉ុន្មាន	មិញករ(?)ពុំក្សាន្ត	ស្រូវធីត្រគោះ
វាខឹងរត់ចេញ	ដូចនៃត្រីនោះ	អស់ឥតសូន្យសោះ
គឺមោះសុងសូន្យ ។		
៤៥- ទឹកជ្រោថ្វារង	កូនយកចិត្តចង	ចាំទុកក្នុងប្រាណា
ពាក្យទៀរប្រដៅ	កូនពៅមាសស្ងួន	ដៅសេថ[26]ចាំទុក
បណ្ដាំបិតា ។		
៤៦- ត្រង់លក់ត្រង់ទិញ	ឲ្យរៀនចេះដឹង	ក្មេកជញ្ជីងណា
ឲ្យស្គាល់ស្រាលធ្ងន់	ពីរទ្ធក្មែកវា	ឲ្យជៀងជាក់ជា
កត់កបសេចក្ដី ។		
៤៧- រៀនគិតរៀនគ្នេរ	ទាត់ក្បាច់ឲ្យថៃ	រៀនគិតឲ្យវៃ
ឲ្យស្គាល់ខាតគង់	ដើមចុងនោះនៃ	កុំជឿទុនគេ
យកមកដាក់ផ្សារ ។		
៤៨- បើគេទារធាប់	វិលវិងក្រឡាប់	ហើយគេមកទារ
លក់ពុំដាច់ឡើយ	ខាននៅអសារ	ដ្បិតគេនឹងអាល
វិលវឹងទៅស្រុក ។		
៤៩- ពុំទាន់ឲ្យគេ	គេទារមិនល្ហែ	កូននឹងជាទុក្ខ
ដ្បិតតែទំនិញ	ជឿគេមកលក់	គេទាររំអុក
ព្រួយចិត្តចិន្តា ។		
៥០- ចាំពាក្យទៀរស្បាន់	កូនកុំទៅកាន់	ទុនគេឡើយណា
បើមានទុនឯង	នោះសមកូនភ្វា	ទំនិញឯងហើយ

[26] « សេច » ទីនេះ មានន័យថា « សេចក្ដី រាក់ជ្រៅនៃពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ឪពុក ឱ្យដៅចាំទុកក្នុងចិត្ត។»

ទៅពពាយនាយលក់ ។	
នេះបទពំនោល :	
៥១- ថោកថ្លៃដោយល្អអាក្រក់	សារពើកុយក្អក
ផ្ទុកហើយប្រយ័ត្នឲ្យមួន ។	
៥២- សារពើទំនិញទន់រុន	ថ្លឹងហើយមើលគន់
មើលភ្នែកជញ្ជីងឲ្យស្ទាត់ ។	
៥៣-ប្រយ័ត្នក្រែងគេបំបាត់	មើលឲ្យប្រាកដ
កំណត់នៃភ្នែកជញ្ជីង ។	
៥៤- សំឡឹងគន់គយគិតក្រែង	កាន់គេកាន់ឯង
ឲ្យត្រង់កុំឲ្យខ្វាត់ខ្វះ ។	
៥៥- ដាក់ថ្លៃនោះឲ្យស្រឡះ	កុំឲ្យខាតខ្វះ
សះឥតមន្ទិលផងគ្នា ។	
៥៦- ទោះបីចាមចិនខ្មែរជ្វា	ផាត់ទាត់ឲ្យវា
កុំបីបង្វាតបង្វាន ។	
៥៧- លង់យូរហើយវានឹងមាន	ពាក្យពេចន៍ព្រួយប្រាណ
នឹងមានមន្ទិលសៅហ្មង ។	
៥៨- ទាស់ទែងពាក្យពេចន៍ផ្តាំផ្តួង	ឈ្លោះប្រកែកកង
ដ្បិតមានទៅមកៗ ។	
៥៩- តបដាល់លាន់ចៀរកែកកោក	ជេរពោលរំអុក
កុំចោលកង្វល់ផងគ្នា ។	
៦០- កូនអើយខ្មាស់គេតិចរា	ខ្មាស់រាស្ត្រប្រជា
មេបាសាច់ញាត់សាច់ផៅ ។	
៦១- ពាក្យទៀរទុកស្មើសំពៅ	តែងបើកក្តោងទៅ
លំនៅនគរទីស្ថាន ។	

៦២- កលមួយប្រដូចសំប៉ាន[27]	ច្រាសក្រដីងច្រាន(?)
តែងនឹងចម្ងងទៅមក ។	
៦៣- ឱកូនខ្ញុំមខ្លួនពន្ធក	ដ្បិតទៀរមកយក
ប្រពន្ធកូនម្ដាយបាស្រុកខ្មែរ ។	
៦៤- កូនជួញបានទ្រព្យក្រាសក្រៃល	កូនយកបញ្ញើ
បណ្ដោះចន្ទោះផ្ញើទៅ ។	
៦៥- អស់សាច់សន្ដានញាតិផៅ	ដំបន់ទៀរនៅ
នគរស្រុកចិនឯនាយ ។	
៦៦- ខ្លួនទៀរចាស់ហើយនៅអាយ	ម្ដាយទៀរនៅនាយ
ក្រៃងមានជំងឿក្រីក្រ ។	
៦៧- ថាបើសំពៅទៅមក៏	គេសួរដើរក៏
ក្រៃងជួបនឹងសែ[28]នោះលាយ ។	
៦៨- បងប្អូនសាច់ញាតិពីឆ្ងាយ	គេចង់នៅអាយ
យកកូនរក្សាព្យាបាល ។	
៦៩- សារពើទំនិញផលក័ស្រ្ត	ចែកគ្នាធ្វើការ
ជួញប្រែដើមចង ។	
៧០- កុំកូនសំឡាញ់យូរលង់	ដ្បិតមកនៅក្នុង
កំឡុងនគរស្រុកខ្មែរ ។	
៧១- ជួញបានប្រាក់មាសក្រាសក្រៃល	មកនៅស្រុកខ្មែរ
ចង់យកប្រពន្ធចុះចៅ ។	
៧២- ផ្សារមកជាអ្នកចិនចៅ	នោះទើបមកនៅ

[27] ទូកមួយប្រភេទតដោយ ក្ដារ៥ ៥សន្ទឹកខាងក្បាលនិងកន្សៃរាង- ង។ វចនានុក្រមខ្មែរ ទំព័រ១៤២១។

[28] ឈ្មោះត្រកូល (គោត្តនាម)

ពុំទាន់ចេះដឹងភាសា ។	
៧៣- ពុំទាន់ចេះដឹងម្ចូស្វា	ជះតែហុន[29]ណា
ដ្បិតវានៅជាចិនឆៅ ។	
៧៤- កូនអើយទៀរអ្នកប្រដៅ	ចាំច្បាប់ចិនឆៅ
ណាកូនពៅទៀរមាសថ្លៃ ។	
៧៥- ប្រែភាសាខ្មែរនៃ	កូនកើតនៅឯ
ដំបន់នគរស្រុកអាយ ។	
៧៦- មិនចេះស្រដីនិយាយ	ពាក្យចិនសម្មោទាយ(?)[30]
ចេះតែភាសាពាក្យខ្មែរ ។	
៧៧- ទៀរនឹងប្រដៅចំណេះ(?)	ប្រែជាពាក្យខ្មែរ
ឲ្យកូនបានដឹងណាចៅ ។	
៧៨- ទៀរប្រែពីច្បាប់ចិនឆៅ	ដ្បិតតែកូនចៅ
អម្ចាសសម្បត្តិកុងអួរ [31]។	
៧៩- ហេតុនោះទៀតអ្នករិះរក	យកច្បាប់ចិនមក
ប្រដៅប្រែជាច្បាប់ខ្មែរ ។	
៨០- ចាំច្បាប់នេះឲ្យស្ថិតស្ថេរ	យកទុកជាកេរ
ជាយសរបស់ទ្រព្យា ។	
៨១- ទុកស្មើសំពៅកេត្រា	ផ្ទុកអស់ទ្រព្យា
ទំធូរទំគួរ(?)ធនធាន ។[32]	
៨២- ខ្យល់មកស្ទាបក្តោងផាត់ប្រាន	ឆ្លងសាគរបាន

[29] នំចិនផ្អែម

[30] ប្រហែលមកពីពាក្យសំស្ក្រឹត « សម្មោទន » គឺជា « សំដីពក់ទាក់ »

[31] កុង(ចិន) : ចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ , ជីតា ;   អួរ(ចិន) : អញ,   ខ្ញុំ ។ « កុង អួរ » គឺ ជីតារបស់អញ ខ្ញុំ។

[32] ធូ(ចិន) : ធំ ;   គុយ : ថ្លៃ, ដែលមានតម្លៃ

តល់ស្ថានលំនៅនាយណា ។	
៨៣- ពាក្យទៀរសេចគ្រេចវាចា	*ចាំច្បាប់នេះណា*
អ្នកមាសអ្នកកុំភ្លេចឡើយ ។	
៨៤- អស់ពាក្យទៀវឯងហើយ	*ចូរស្ងួនត្រាណត្រើយ*
នេះជាសូរេចម៉្ងៃះហោង ។	
៨៥- រីពាក្យខ្មៅចខ្មីនេះហោង	*អស់កូនចិនផង*
បានមើលអស់ច្បាប់នេះណា ។	
៨៦- កុំភ្លេចគុណគ្រូថ្លៃថ្លា	*ទុកស្មើកេត្រា*
ធ្ងាស់ធ្ងន់ធំក្រៃ ។	
៨៧- បានចេះបានដឹងហើយនៃ	*ច្បាប់នេះថ្លាថ្លៃ*
ជាចិនឲ្យគិតឲ្យថៃ ។	
៨៨- ច្បាប់នេះពាក្យចិនលាយខ្មែរ	*ទៀរអ្នកបកប្រែ*
សូរេចចែងចប់ម៉្ងៃះហោង ។ »	

នេះសត្រាច្បាប់ចិន ។ ច្បាប់ចិន ។[33]

[33] *ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ បានបោះផ្សាយ នាឆ្នាំ ១៩៥៨ មាន៣៣ទំព័រដាក់ ចំណងជើងថា ៖* **ល្បើកប្រដៅកូនចៅចិន** *និពន្ធ ដោយ អ៊ឹងខេង រស់នៅស្រុកស្មោង ខេត្តកំពង់ធំ ដែលជាសាច់ញាតិជីតាខ្ញុំ ខាងម្តាយ ។ ប្រសិនបើចង់ដឹង ពី ឥទ្ធិពល អក្សរសិល្ប៍ចិន នៅកម្ពុជា សូមអានអត្ថបទ សាស្ត្រាបណ្ឌិត ឃីងហុកឌី* **រស្មីកម្មអក្សរសិល្ប៍ចិន លើ កម្ពុជា នាសតវត្ស ទី ១៩ និង ទី ២០** *ភ្នំពេញ បណ្ណាគារអង្គរ ២០០៨ ១៦៦ទំព័រ ។*

ឯកសារខាងលើនេះចម្លងចេញពីសត្រាស្លឹករឹតតែសរសេរតាមអក្ខរាវិរុទ្ធវចនានុក្រមពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ហើយសត្រានេះតម្កល់រក្សាទុកនៅបណ្ណាល័យសាលាបារាំងចុងបូព៌ាក្រុងប៉ារីសចុះលេខ២៤០គឺជាសត្រាស្លឹករឹតមានទាំងអស់ ១០ សន្លឹក គឺមានសន្លឹកចំណងជើងបូក៣សន្លឹកឥតមានចារអក្សរនិង៥សន្លឹកដែលមានចំណារ ទាំងពីរខាង តែសន្លឹកទី៦ជាសន្លឹកបញ្ចប់មានចារតែមួយខាង។ សត្រានេះ

តាក់តែង ជា កំណាព្យបទកាកគតិនិងពំនោល។ សន្លឹកនិមួយៗ មាន ទំហំ ៥៥៥X៥០mm និង មានចំណារ ៥បន្ទាត់ ហើយសន្លឹកចុងក្រោយ មានចំណារ តែ៣ បន្ទាត់ជាបញ្ចប់។ ខាងក្រោមនេះជារូប ថតសត្រា ៖

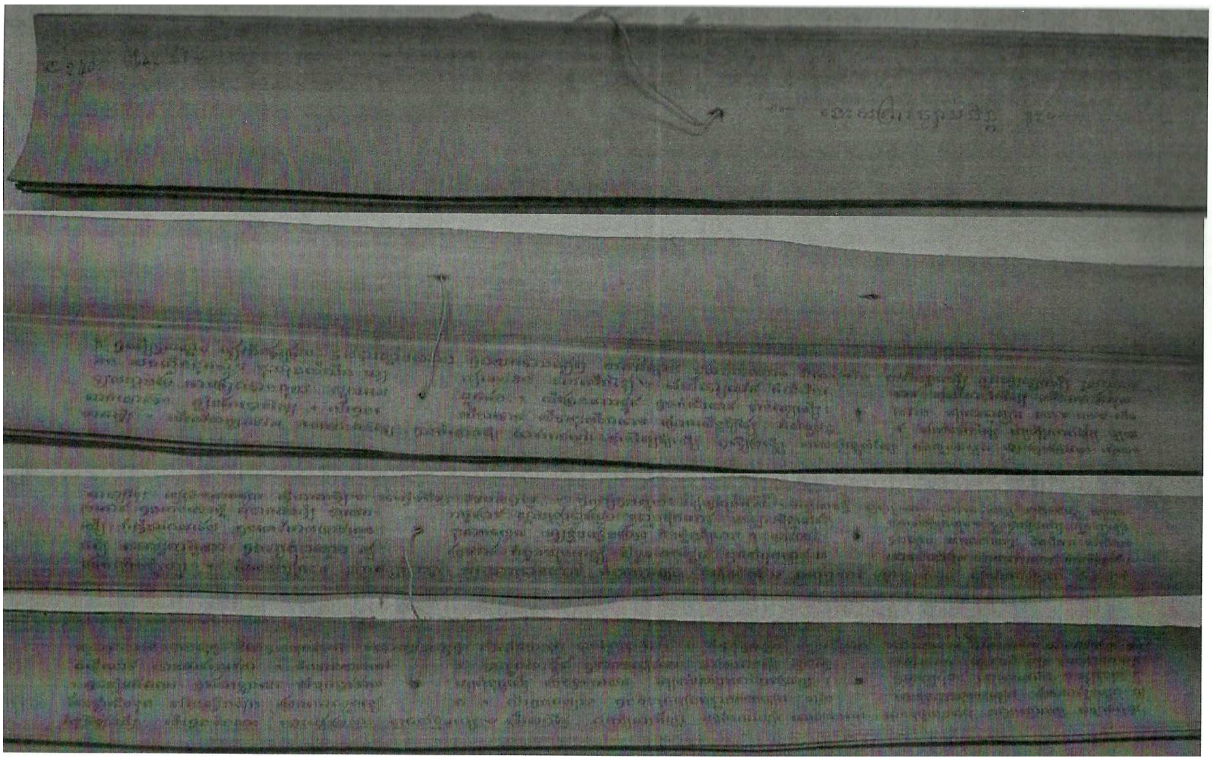

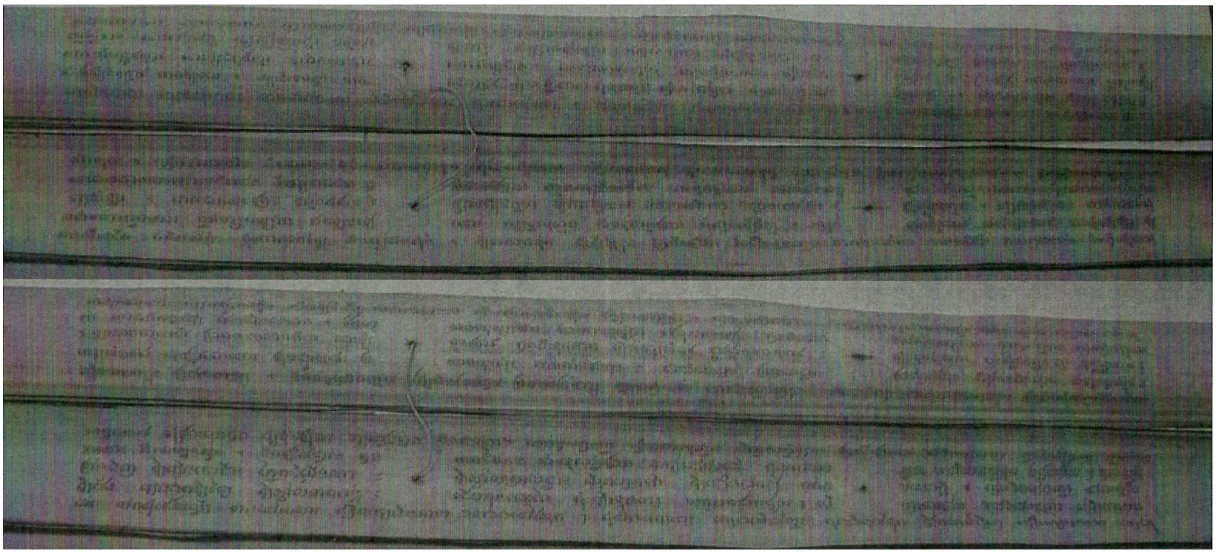

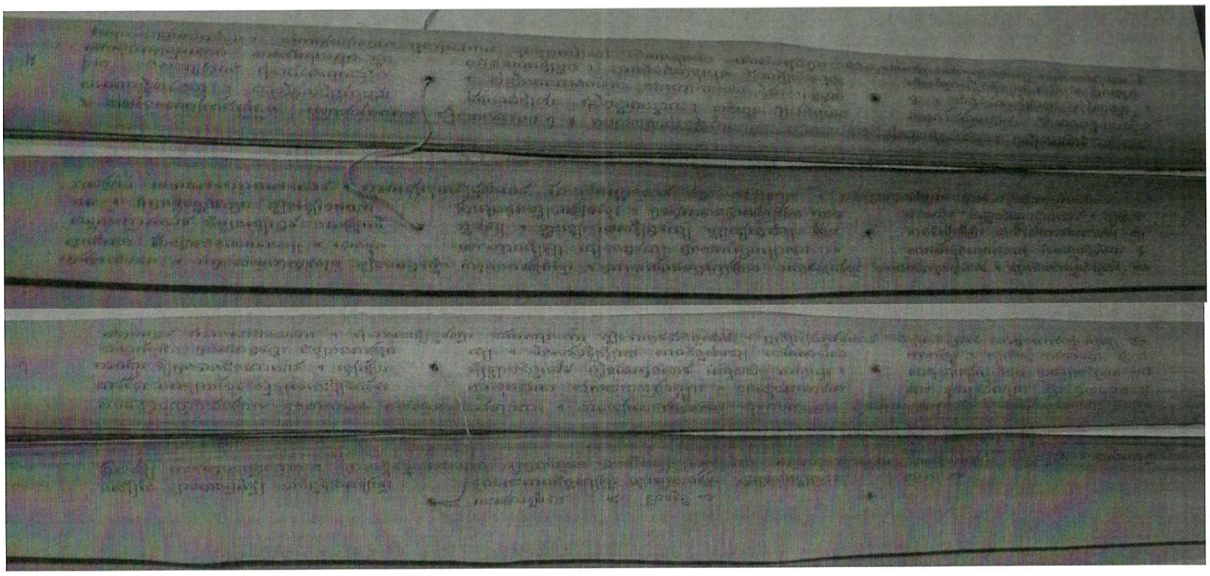

សេចក្តីសង្កេតខ្លះៗលើសត្រាច្បប់ចិនៈ

តួព្យញ្ជន : **ក** និង ព្យញ្ជន : **ត** មានរូបរាងប្រហាក់ប្រហែល គ្នា។

តួព្យញ្ជន : **ជ** និង ព្យញ្ជន : **ជ** មានរូបរាងប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដែរ។

ព្យញ្ជន : **យ**, **ស** ត្រូឡប់សរសេរទៅជាព្យញ្ជន : ផ្ញើជើងវិញ ។ តែមានជាខ្យល់សូរប្រកប ឧទាហរណ៍ **ហើ្យ** = **ហើយ**, **មួ្យ**=**មួយ**, **អ្ស**=**អស់**។ល។

ព្យញ្ជន : **ត** នៅប្រើនៅឡើយដូចនិង ព្យញ្ជន : ខ្យល់ព្យញ្ជន : **ដ**។ល។

ស្រះ **◌ោវ** គឺប្រើដូច ស្រះ **◌ៅ** សព្វថ្ងៃ។

ស្រះពេញតួ ប្រើធម្មតាជាទូទៅ ឧទាហរណ៍៖ **ឪវ** = **អាវ**, **រំឱក** = **រំអុក**, **ឱ្យ** ឬ **ឲ្យ** = **ឱយ** ឬ **អោយ** បច្ចុប្បន្ន។ល។